

Ett Ögonblick

INFORMATION FRÅN SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING

Nummer 3 • September 2006 • Swedish Ophthalmological Society

Kära medlemmar i Sveriges Ögonläkarförening

Först och främst ett varmt tack för förtroendet att få leda styrelsearbetet i Sveriges Ögonläkarförening under de kommande två åren. Jag kommer att ha många goda medarbetare till hjälp, som liksom jag arbetat en tid i styrelsen, vilket garanterar kontinuitet, förnyelse är dock minst lika viktigt och jag hälsar de två nya styrelsemedlemmarna hjärtligt välkomna, Britt Beding-Barnekow för kurs- och utbildningsfrågor och Johan Germundsson, ny ST-representant. Jag vill också tacka avgående ordförande Klas-Olav Skoog för ett givande samarbete och många värdefulla tips i strategiskt tänkande, samt Charlotta Johansson för hennes engagerade arbete i utbildningsfrågor.

Mitt första uppdrag som ordförande blir att framföra ett varmt tack till och gratulera Elisabeth Granstam, Albert Alm och medarbetare till ett mycket lyckat och framgångsrikt årsmöte i Uppsala, väl avvägt mellan vetenskapliga och sociala arrangemang av hög kvalitet. Universitetet, domkyrkan och slottet utgjorde en magnifik fond och vi ser alla fram

Elisabet Agardh

emot att fira Sveriges Ögonläkarförenings 100-årsjubileum år 2008 i denna vår äldsta universitetsstad där föreningen en gång grundades. Under hösten kommer styrelsen fortsatta arbetet med att driva frågor i ögonläkarnas intresse och befästa oftalmologins position inom svensk medicin.

Vi har många spännande uppgifter framför oss och styrelsen kommer att ge fortlöpande information om hur arbetet fortskrider, nästa gång på föreningsmötet i Göteborg i anslutning till riksstämman.

Väl mött i Göteborg!

Elisabet Agardh

**FÖRENINGSG-
INFORMATION**

4

**OFTALMOHISTO-
RISKT MUSEUM
I STOCKHOLM**

7

**PROTOKOLL FRÅN
ÅRSMÖTE I
UPPSALA**

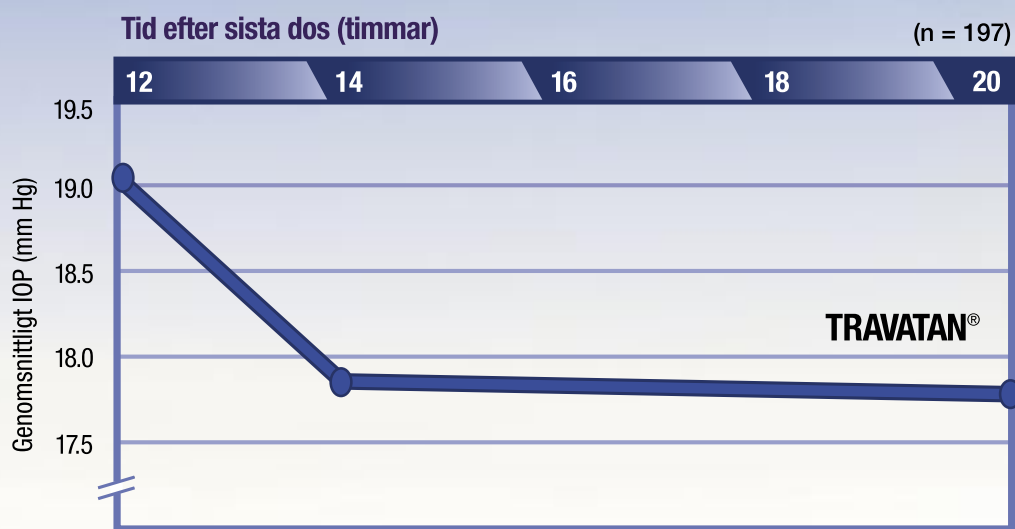
9

**DAGMAR 50
PROJEKTET**

13

Läs Ett Ögonblick
på föreningens hemsida:
www.swedeye.org
lösenord: Gullstrand

Håller i det långa loppet.

I studien av Netland et al.¹ visar Travatan en trycksänkande effekt som förbättrades över dygnet och var signifikant bättre än latanoprost klockan 16.00. Grafen ovan visar intraokulärt tryck hos patienter behandlade med Travatan (sammanräknat för samtliga besök under 12 månader).

Underlätta för dina patienter – beställ TRAVATAN Eyot!

1) Netland PA, et al. Am J Ophthalmol. 2001; 132: 472-484. TRAVATAN (travoprost), ögondroppar, lösning.
Indikation: okulär hypertension eller öppenvinkelglaukom. Plastflaska 2,5 ml.

Information från Sveriges Ögonläkarförening sänds ut fyra gånger årligen till betalande inklusive korresponderande medlemmar

Adressförändring måste anmälas till:
Medlemsregistret
Sveriges Läkarförbund
Box 5610
114 86 Stockholm
oavsett medlemskap i Läkarförbundet
eller ej, då föreningen utnyttjar detta
adressregister.

Pensionärer som önskar erhålla
föreningens medlemsutskick måste
anmäla detta skriftligen till:
Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus
Ögonkliniken
901 85 Umeå

En administrativ avgift på 50 kr/år
kommer då att debiteras.

Annonsering i *Ett Ögonblick* är väl-
kommet. För 2006 gäller följande
priser:

Helsida 14.000:-
Halvsida 8.000:-
Kvartssida 4.500:-

Självkostnad för färgtryck tillkommer.
Kostnad för udda format och radan-
nonser kan diskuteras med skattmä-
staren.

Annonsering för kurser och möten
som arrangeras eller förmedlas av
medlemmarna debiteras inte.

Göran Oliverstedt
Skattmästare

Material till nästa nummer av
Ett Ögonblick måste vara tidningens
redaktör Anki Frécon tillhanda senast
den 16 december 2006.

Sänd materialet i form av
Microsoft Word-fil via e-post
till tidningens redaktör:
anki.frecon@sankterik.se

Ansvarig utgivare:
Elisabet Agardh
Elisabet.Agardh@med.lu.se

Produktion:
Tryckhuset i Linköping AB
www.tryckhuset.com

TRYCKFEL
Skall vara 6 december

*Redaktionen tackar Nils Rehn
för hans bidrag vid arbetet med tidningen.*

FÖRENINGSG- INFORMATION

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

*Ansökan om medlemskap i Sveriges
Ögonläkarförening skickas till:*

Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus
Ögonkliniken
901 85 Umeå
med skriftlig rekommendation från
någon, som redan är medlem i
föreningen.
Se ansökan sidan 5.

Beslut om inval fattas vid styrelse-
mötena som årligen äger rum i mars/
april, vid höstens årsmöte och vid
Riksstämman. Bekräftelse om medlem-
skap skickas efter varje styrelsemöte.

Välkommen med Din ansökan!

Per Montan
Vetenskaplig sekreterare

Önskar du ta upp något
ärende vid nästa
styrelsemöte?

Var god skicka in ditt/dina
förslag till Sveriges
Ögonläkarförenings
ordförande:

Elisabet Agardh
Elisabet.Agardh@med.lu.se

Skattmästarens kommentarer till bokslut

Årets överskott uppgår till ca 640 000 kr. Intäkterna visar i år en påtaglig ökning av engångskaraktär till följd av positivt ekonomiskt utfall från NOK-mötet i Malmö. Vad gäller kostnadssidan så saknas prenumerationsavgiften för ACTA i bokföringen. Den kostnaden kommer istället att påverka nästa års resultat.

Sammantaget så fortsätter ekonomin att gå ihop nätt och jämnt. Årets intäkter är extraordinära. Kostnadssidan visar en förskönande bild i och med att vissa poster inte har periodiserats (ACTA, ca 300 kkr.). Totala kostnaden borde ha varit större, och hade lett till att föreningen gått med förlust även i år. Det är alltså viktigt med en fortsatt kostnadsmedvetenhet i föreningen under kommande år.

De största förändringarna i resultaträkningen hänför sig till följande poster:

INTÄKTER

Bidrag. Posten utgörs av överskott från NOK Malmö. Dock innehåller den summan övriga länders andel samt "seed money" till NOK Köpenhamn 2006. Här ingår också bidrag för gästföreläsare med ca 60 kkr.

KOSTNADER

Acta Ophthalmologica 2005. Prenumerationsavgiften för Acta finns inte med som beskrivet ovan.

Sekretariat, kontorsmaterial, övriga kostnader. Här återfinns utbetalningen av "seed money" för NOK Köpenhamn samt Danmarks andel av överskottet från NOK Malmö.

Man kan även notera att kostnadssidan för styrelsearbetet samt spec.ex.kommitten är något minskad. Kostnaden för tidningen Ett Ögonblick utgör betydande utgift. Dags för web-tidning?

Göran Olivestedt

Årsmötet i Uppsala

Ögonkliniken i Uppsala bjöd på ett välmatat och välbesökt årsmöte i månadsskiftet augusti-september. Onsdagens "kursverksamhet" med 3 ST-föreläsningar och 6 efterutbildningskurser följdes av två dagar med mycket innehållsrika program. Gästföreläsarna Harminder Dua från England och Laurence Yannuzzi, USA presenterade sina forskningsfält. Dua från Nottingham beskrev de indirekta bevisen för att korneala epiteliella stamceller verkligen bor i höjd med Vogts palissader i korneas periferi. Han visade bilder på de cellförband i "korvform" som ses ligga på djupet under det egentliga epitelet och som tros vara den egentliga stamcellsnischen. Han presenterade också de oftast fina resultaten vid autolog och allogen stamcellstransplantation och betonade att genom detta var oftalmiatriken föregångare inom stamcellsbehandling över huvud taget.

Yannuzzi från Manhattan Eye and Ear höll en entusiasmerande föreläsning i full fart om diagnostik vid AMD, främst med hjälp av autofluorescens. Han berörde även behandling av neovaskulär AMD med intravitreal injektioner med Avastin. Vid hans klinik har mer än 2000 Avastin-injektioner utförts medan man nu kommer att skifta till Lucentis då denna substans nu är godkänd av Food and Drug Administration (FDA) för neovaskulär AMD. Avastin intravitreal kommer emellertid att bibehållas "off-label" för andra indikationer än AMD.

Symposier om diabetesscreening och kvalitetsregister varvades med fria föredrag och falldiskussioner.

En ny programpunkt var SOE-föreläsningen. Den hölls av Anders Kvanta från S:t Eriks Sjukhus i Stockholm. Han redogjorde för sina forskarinsatser inom neovaskulär

makuladegeneration och beskrev sina resultat i relation till de aktuella terapeutiska framstegen inom området. Mötets sista presentation hölls av mötets ena värd, Professor Albert Alm, som i årets Ilmari Rendahl-föreläsning på ett fascinerande sätt beskrev sina nästan 4 decennier av forskarlust inom områdena glaukombehandling och reglering av retino-korioidalt blodflöde.

Onsdagskvällens välkomstmangel skedde under de mycket vackra men akustiskt utmanande valven i universitetsbyggnadens förhall. På torsdagen bjöds det på bankett på det pampiga slottet. Den särskilt skönsjungande kören Allmänna Sången skapade en fin musikalisk inramning.

Ett stort tack riktas till Uppsala Ögonklinik med värdparet Elisabeth Granstam och Albert Alm i spetsen för ett mycket väl genomfört årsmöte.

Per Montan

EKONOMISK REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETSÅRET 2005 - 2006

Balansräkning 2006-05-31

Tillgångar:		Skulder:	
Plusgiro och Bankgiro	1 103 005	Kapital 05-06-01	460 240
		Årets överskott	642 765

Summa kronor	1 103 005	1 103 005
---------------------	------------------	------------------

Resultaträkning

Intäkter	Föreg. år	Perioden
Konferensintäkter	28 000	23 20
Annonser, skrifter	169 500	183 500
Pren.avgift Acta	188 583	187 580
Bidrag	0	637 006
Årsavgifter	261 476	288 987
Räntor	179	0
Skatteåterbäring	0	2 762
Summa intäkter:	647 738	1 323 035

Kostnader

Acta Ophtalmologica 2005	299 617	27 697
Styrelsens/efterutb.komm. resor o sammantr.	144 474	133 050
Spec.ex.komm resor o sammanträden	83 948	28 938
Övriga arb.grupper, resor o sammanträden	37 753	17 885
Info-brev	225 921	209 754
Gästföreläsare	63 920	29 318
Konferenskostnader	17 607	22 801
Sekretariat, kontorsmaterial, övriga kostnader	7 971	159 096
Internationella föreningar	17 216	19 741
Glaucomklubbens kostnader	171 158	0
SOTA-dokument	15 000	16 250
Jubileumsboken	0	10 134
Skatter, bankavgifter	23 121	5 606
Summa kostnader:	1 107 706	680 270
Årets överskott/underskott	-459 968	642 765

.....

Årets Riksstämman

Arets Riksstämman hålls i Göteborg 29 november till 1 december. Den 29 november är det kursdag för ST-doktorerna, se separat blänkare i detta nummer av Ett Ögonblick.

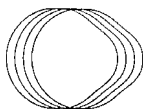
Ögonsektionens program inleds på torsdagseftermiddagen, 30 november med en gästföreläsning under titeln "Intraocular lymphoma, a manifestation of the masquerade syndrome" av Professor Phuc LeHoang från Service d'Ophtalmologie, Hôpital Pitié Salpêtrière, Paris. Phuc LeHoang är mycket namnkunnig inom uveitfältet och har visat ett särskilt forskningsintresse inom ämnet infektiösa retinitter och systemsjukdomar med påverkan på bakre segmentet.

Efter ett pass fria föredrag avslutas torsdagsprogrammet med ett sektionssymposium under ledning av Anders Kvanta från S:t Eriks Sjukhus med titeln "Farmakologisk behandling vid neovaskulär AMD: dröm eller mardröm?"

Symposiet berör tänkbara hälsoekonomiska konsekvenser av de nya registrerade intravitreal behandlingarna som är på väg in på marknaden.

På fredag förmiddag inleds programmet med att Professor Marc de Smet från University of Amsterdam och Middleheim Hospital, Antwerpen håller en gästföreläsning över ämnet "New treatment modalities in uveitis. An update in biologic and immunosuppressive therapeutics". Marc de Smet är även han en auktoritet inom uveitområdet och har bl a inriktat sig på de skilda terapeutiska strategier som utkristaliserats under senare tid. Ovanpå detta följer fria föredrag och programmet avslutas med föreningsmöte. Detaljerat program kommer att återfinnas på www.sls.se eller på www.swedeye.org, men en översikt finns även i detta nummer på sid 11.

Per Montan

SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING
Swedish Ophthalmological Society

Ansökan om medlemskap

Jag ansöker härmed om medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening.

Personnummer _____

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Klinik _____

Datum och namnteckning _____

Jag rekommenderar _____

för medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

Datum och namnteckning _____

Namnförtydligande _____

Skickas till:

Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus, Ögonkliniken, 901 85 Umeå

Svenska Ögonläkarföreningen
Efterutbildningskommittén

Inbjudan till utbildningsdag för ST-läkare

Dag: Onsdagen den 29-11-2006

Plats: Göteborg

Tid och lokal meddelas på www.swedeye.org

Program

- Exoftalmus och Endokrin oftalmopati Leif Tallstedt m.fl.
- Amblyopi och Strabism Olle Wennhall

Utbildningsdagen är avgiftsfri men du får själv ordna resa och logi

Anmälan skickas till: Ingrid Schlyter, ingrid.schlyter@lio.se

Hjärtligt välkommen!

Oftalmohistoriskt museum i Stockholm

Nils O. Rehn

Det oftalmohistoriska museet på St. Eriks ögonsjukhus, Stockholm leder sitt ursprung till de instrument och den apparatur, som togs till vara av Docent Åke Björk (1913-1995) på ögonkliniken, Karolinska sjukhuset. Hösten 1955 bildades en arbetsgrupp under ledning av Professor Björn Tengroth, och ganska snart kunde en museiplan presenteras och godkännas av landstingets kultur nämnd. Diskussion med det då

befintliga medicinhistoriska museet Eugenia hade klarlagt att någon oftalmohistoria ej kunde beredas plats där. Våren 1996 kunde arbetet med museet påbörjas. Det förlades till den stora hallen utanför biblioteket och ett angränsande rum. Föremålen placerades i montrar under beskrivande väggillustrationer och blev på detta sätt tillgängligt för personal, studenter och forskare. I det mindre rummet skapades en ögonläkarmot-

tagning från 1940-50-tal med de instrument och apparatur som då var aktuella.

I och med att det medicinhistoriska museet Eugenia vid Karolinska sjukhuset nu är stängt med samlingarna i malpåse är St:et Eriks ögonmuseum den enda kvarvarande medicinhistoriska samlingen i Stockholm som exponeras.

Utställningen, kallad "Synen på Synen", spänner över tiden från antiken till 1950-talet med informativa texter, samt från 1800-talet även med föremål från olika epoker. En monter visar historiska glasögon från äldsta tider och är en deposition från Glasögonmuseet i Stockholm.

2006 års Alcon stipendiater

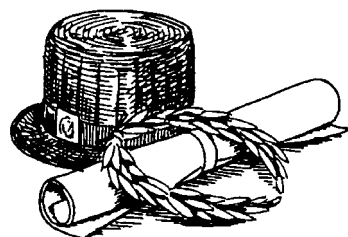

Från vänster: Jan Sompp, VD, Alcon, Eva Olofsson, Emma Nivenius, Oran Abdiu, Mario Economou och Helena Svedberg.

Museet används i dag för undervisning för ögonkurserna för blivande läkare, oftalmologassistenter och ögonsköterskor, och är öppet för externa grupper för visning.

Vi hoppas att berörda myndigheter inom olika sjukvårdsenheter fortfar att låta läkare och annan personal få en överblick av gångna seklers ögonsjukvård i relation till dagens snabba, tekniska utveckling.

Nils O. Rehn

**Agneta Rydberg
blev utnämnd till docent i Experimentell Oftalmologi vid
Karolinska Institutet den 1 september 2006.**

Agneta disputerade 1998 på en avhandling om syntester hos barn och har efter disputationen fortsatt på denna forskningslinje med delvis nya elektrofysiologiska metoder för mätning av synskärpa. Hon har sin arbetsplats vid Bernadottelaboratorierna vid S:t Erik samt vid Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Agneta har samarbete med många nationella och internationella forskargrupper och har ett stort internationellt engagemang i olika ortoptistorganisationer.

Hon kommer att vara kursledare för den nya ortoptistutbildningen som startar i höst.

Prestigefyllt KI-pris till medarbetare på S:t Eriks Ögonsjukhus

**Lene Martin
vårdutvecklingschef på S:t Eriks Ögonsjukhus, har tilldelats
Karolinska Institutets pedagogiska pris för år 2006.**

Priset som är på 100 000 kronor delas med docent Aino Fianu-Jonasson vid institutionen CLINTEC.

Lene fick priset för sitt starka engagemang i pedagogiska frågor.

Hon har varit en mycket uppskattad lärare inom flera program vid KI under många år. Hon står för ett pedagogiskt nytänkande i praktiken med distansutbildning, datorsimuleringar och programövergripande kurser.

Lene Martins pedagogiska innovationsförmåga har haft stor genomslagskraft, både in- och utrikes. Hon har visat prov på mycket gott pedagogiskt ledarskap och förmedlat sina kunskaper om nya verktyg för interaktivt internetanvändande och "e-learning" till sina medarbetare på ett exemplariskt sätt.

Rune Brautaset, Programdirektor vid Optikerutbildningen vid KI och S:t Eriks Ögonsjukhus har erhållit ett särskilt hedersomnämmande och 20 000 kronor, för sina pedagogiska insatser.

Han får detta hedersomnämmande för sina insatser som nydanare av optikerutbildningen där han skapat en positiv och kreativ miljö både bland lärare och studenter.

Utmärkelserna kommer att delas ut vid en högtidlig ceremoni i Berwaldhallen den 2/11 i samband med installationen av KI's nya professorer.

Protokoll fört vid årsmöte i Uppsala 2006-09-01

Ärende	Beslut
Mötets öppnande	Öppnades av Klas-Olav Skoog
Val av mötesordförande och sekreterare	Valdes Klas-Olav Skoog respektive Stefan Seregard
Val av två justeringspersoner	Valdes Berndt Ehinger och Britt-Marie Palmqvist.
Fastställande av dagordning	Fastställdes enligt styrelsens förslag.
Frågan om mötets behöriga utlysande	Årsmötet befanns vara behörigen utlyst.
Meddelande från styrelsen	Klas-Olav Skoog informerade om arbetet med remissen från Socialstyrelsen avseende optikernas kompetensområde samt om målbeskrivningen för ST-läkare. Stefan Seregard informerade om Föreningens kommande 100-års jubileum 2008.
Rapport om kassaförvaltningen	Rapporten föredrogs av Göran Olivestedt.
Revisionsberättelsen	Revisionsberättelsen föredrogs.
Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen	Årsmötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.
Årsavgift	Beslutades fastställa oförändrad årsavgift.
Val av vissa styrelsemedlemmar	Valberedningens förslag föredrogs av Britt-Marie Palmqvist. Årsmötet beslöt att i enlighet med förslaget för perioden 2006-2008 välja som ordförande Elisabet Agardh, som vice ordförande Stefan Seregard, som vetenskaplig sekreterare Per Montan, som styrelseledamot Britt Beding Barnekow och Johan Germundsson (ST-representant) samt omvälja som facklig sekreterare Anders Behndig och som styrelseledamot Lars O Andersson.
Val av fullmäktigemedl SvLS	Valberedningens förslag föredrogs av Britt-Marie Palmqvist. Årsmötet beslöt att i enlighet med förslaget för perioden 2006-2008 välja som ordförande Elisabet Agardh, som vice ordförande Stefan Seregard, som vetenskaplig sekreterare Per Montan, som styrelseledamot Britt Beding Barnekow och Johan Germundsson (ST-representant) samt omvälja som facklig sekreterare Anders Behndig och som styrelseledamot Lars O Andersson. Beslöts i enlighet med valberedningens förslag välja som representeranter i Svenska Läkaresällskapets fullmäktige för perioden 2006-2007, Elisabet Agardh och Per Montan (ordinarie) samt Stefan Seregard och Anders Behndig (suppleanter).
Val av revisorer mm	Beslöts i enlighet med valberedningens förslag för perioden 2006-2007 omvälja som redaktör Anders Bergström, som revisorer Svante Böös och Anders Kvanta, som revisorssuppleant Bo G. Hedquist, samt som klubbmästare Ann Österman och Sven Sahlin.
Val av valberedning	Valdes för perioden 2005-2006 Per Fagerholm, Ragnhild Lorefors och Klas-Olav Skoog.
Övriga ärenden	Elisabet Agardh tilldelade Klas-Olav Skoog Föreningens förtjänstnål i guld som erkänsla för hans insatser för Föreningen.
Mötets avslutande	Avslutades av Klas-Olav Skoog.
Vid protokollet Stefan Seregard	
Justeras Berndt Ehinger	Britt-Marie Palmqvist

Torsten Frieberg (1884 – 1954), avritad 1933 på ögonläkarmötet i Lund av amanuensen på ögonkliniken i Lund, Einar ”7-an” Andersson.

Torsten Frieberg disputerade 1917 i Stockholm på avhandlingen ”Über die Mechanik der Tränenableitung mit besonderer Hinsicht auf die Ergebnisse bei den neueren Tränensackoperationen”, och blev så småningom överläkare och chef på ögonkliniken vid Malmö Allmänna Sjukhus.

Vilka svenska oftamologer har också varit avbildade konstnärer

För den kommande jubileumsskriften till Svenska Ögonläkarföreningens 100-årsjubileum år 2008 önskar vi få information om svenska ögonläkare som också varit framstående avbildande konstnärer (målare, tecknare eller skulptörer). Av nu avlidna känner vi till Gunnar Schiller (1893 - 1981) i Norrköping och Einar ”7-an” Andersson (1901-1986) i Halmstad, men rimligen har det funnits fler. Skicka mig en rad eller ring mig om du känner till någon som du tycker vore värd att komma ihåg i jubileumsskriften.

För redaktionskommittén:

Berndt Ehinger, Professor emeritus, Ögonkliniken i Lund, SE-221 85 Lund, e-post: Berndt.Ehinger@med.lu.se
Tel 046-17 16 90 (kliniken); 046-12 59 25 (hem).

Carmen och Bertil Regnérs Stiftelse för Forskning inom Området Ögonsjukdomar

Carmen och Bertil Regnérs Stiftelse för Forskning inom Området Ögonsjukdomar kommer att utdela årets stipendium under november månad 2006. Ansökningarna skall vara stiftelsen tillhanda senast onsdagen den 1 november 2006.

Stiftelsen bildades 1975 genom en donation av direktör Bertil Regné. Stiftelsen skall genom stipendium till enskilda ograduerade vetenskapsmän verksamma i Sverige och vid svenska vetenskapliga institutioner främja forskning inom området ögonsjukdomar och dessas uppkomstmekanism.

Ansökningarna bedöms av professor Peep Algvere, professor Per Fagerholm och professor Bo Philipson. Stiftelsen förvaltas av SEB Private Banking, Stiftelser & Företag, Stockholm.

Ansökningsblanketter och anvisningar rekquireras från C. och B. Regnérs Stiftelse, c/o SEB Private Banking, Stiftelser & Företag 106 40 Stockholm, eller per telefon 08/763 72 20.

Priset till Märta och Nils Barthelssons minne

Stiftelsen skall enligt stadgarna utge två priser enligt följande:

1. Till förtjänt person/personer för upptäckt eller uppfinning av sådan medicinsk, fysiologisk eller fysikalisk-kemisk art etc. som påtagligt förbättrat blindas eller synskadades möjlighet att tillgodogöra sig de seendes situation. Anm. Priset delas således inte ut till forskning i syfte att förbättra de drabbades situation utan det skall i huvud sak avse redan konstaterad forskning eller uppfinning. Priset kommer inte att understiga 100 000:- SEK.
2. Till förtjänt person/personer som genom mångårig, oegennyttig verksamhet för hjälp åt blinda eller synskadade verksamt bidragit till dessas förbättrade livskvalitet. Anm. Priset kommer inte att understiga 100 000:- SEK.

Båda priserna kan fördelas på flera. Priserna kan sökas av enskilda personer ävensom av annan som rekommenderar pristagare.

Ansökan om priset/priserna skall vara undertecknad tillhanda senast den 22 oktober 2006.

Några speciella ansökningshandlingar föreligger inte. Ansökan skall inges i fem exemplar.

Styrelsen för Stiftelsen besitter såväl medicinsk som teknisk kompetens.

Advokat Carl Linde, Laxvägen 35, 181 30 Lidingö

Ögonprogrammet vid Riksstämman

Torsdag 30 november

1F. Gästföreläsning: 14.30-15.30

Intraocular lymphoma, a manifestation of the masquerade syndrome.

Professor Phuc LeHoang från Service d'Ophtalmologie, Hôpital Pitié Salpêtrière, Paris

Fria föredrag 15.30-16.10

Moderator: Anders Behndig

2. Acute cataract and repair in the mouse lens following UVR-B exposure, Linda Meyer et al

3. Gemensamma nationella indikationer för kataraktoperation- erfarenheter av första året, Mats Lundström et al

4. Utvärdering av responsvariabler för simulerad phacoemulsifikationskirurgi, Wamidh Simawi et al

5. Långtidsuppföljning av efterstarr. Karin Sundelin

6SS. Sektionssymposium: 16.15-17.30

Farmakologisk behandling vid neovaskulär AMD: dröm eller mardröm?

Moderator: Anders Kvanta

Deltagare: Kristina Holm, Anne Odergren

Fredag 1 december

7F. Gästföreläsning: 08.30-09.30

New treatment modalities in uveitis. An update in biologic and immunosuppressive therapeutics.

Professor Marc de Smet från University of Amsterdam och Middleheim Hospital, Antwerpen

Fria Föredrag

Moderator: Per Montan 09.45-11.30

8. DAM (delayed accommodative maturation) är en viktig del eller enda orsaken till DVM (delayed visual maturation) ? Zora Riha-Stenevi

9. Elektrofysiologiska fenotyper hos olika undergrupper av Ushers syndrom, Eva Malm et al

10. Hur ser unga vuxnas - med eller utan synnedsättning - aktivitet, delaktighet, tillgänglighet och livsvillkor ut i det moderna samhället?, Kristina Eriksson et al

11. Synprovning i förskoleklass - en värdering av remisskriterier, Anna-Lena Hård

12. Identifiering av reflekterad diffraktion från korneas endotel, Curry Bucht et al

13. "Svampkeratiter - få men naggande onda", Emma Nivenius et al

14. Stamcellstransplantation vid aniridi - när, hur och varför, Ulf Stenevi

15. Tacrolimuskräm lovande för ögonlockseksem vid atopisk keratokonjunktiv, Emma Nivenius et al

16. Inhibition of choroidal neovascularization by picropodophyllin (PPP) an inhibitor of the insulin-like growth factor-1 receptor (IGF-1R) in a mouse model. Mario Economou et al

17. Multifokal VEP undersökning av äldre glaukompatienter med nasala synfältsdefekter, Janina Waga et al

Föreningsmöte 11.30-12.15

Angående SotA-dokumentet

På ögonläkarföreningens hemsida www.swedeye.org kan man sedan flera år läsa de 20-talet SotA-dokument som huvudsakligen tillkom på 90-talet. Ett genomgripande revideringsarbete pågår, men de flesta dokumenten är ännu inte aktualiserade. Därför har ögonläkarföreningens styrelse beslutat att överföra oåtgärdade SotA till en egen länk på vår hemsida med titeln: "SotA-doku-

ment utan aktuellt godkännandedatum" Överst i dessa gamla dokument kommer det att stå: "Observera att detta är ett dokument från 199x vars aktualitet inte kan garanteras". Det är vår förhoppning att de flesta dokumenten under kommande år får sig en nödvändig ansiktslyftning så att dessa återfår en plats bland SotA med uppdaterad information.

Per Montan

K O N G R E S S F Ö R T E C K N I N G

Du hittar också information om kongresser på internet; www.swedeye.org/meetings

2006

- October 4 - 7, 2006, Vilamoura, Portugal, EVER, European Association for Vision and Eye Research www.ever.be
- October 12 - 13 2006, Basel, Switzerland, Glaucoma Meeting Basel : Fundamental Sciences in Glaucoma www.glaucoma-meeting.ch
- October 21 - 25, 2006, New Orleans, LA, USA, Society for Neuroscience Annual Meeting apu.sfn.org
- October 26, 2006, Dublin, Ireland, International Refractive Meeting, mokeefe@materprivate.ie
- October 29 - November 3, 2006, Buenos Aires, Argentina, International Congress of Eye Research (ICER) www.iser.org
- November 2 - 4, Barcelona, Spain, Presbyopia International 2006, bfebrer@santpau.es
- November 11 - 14, 2006, Las Vegas, Nv, USA
Annual Meeting of the American Academy of Ophthalmology, www.aao.org
- November 18, 2006, Advanced Retinal Therapy, www.artvienna.org
- November 30 - December 1, 2006, Göteborg, Sweden
Riksstämman, The annual general meeting of the Swedish Society of Medicine Official language: Swedish www.riksstammangoteborg.se www.svls.se
- December 2, 2006, Karlsruhe, Germany, Retina Summit, www.RSK2006.com

2007

- February 9 - 11, 2007, San Diego, California, USA, Association for Ocular Pharmacology & Therapeutics (AOPT) 8th Scientific Meeting, www.aopt.org
- February 24 - 27, 2007, Lahore, Pakistan, 22nd Congress of Asia Pacific Academy of Ophthalmology www.apao2007.com
- March 1 - 4, 2007, San Francisco, CA, USA, American Glaucoma Society Annual Meeting www.glaucomaweb.org/
- March 28 - 31, 2007, Athens, Greece, 6th International Glaucoma Symposium www.kenes.com/glaucoma/int.asp
- April 11 - 15, 2007, Seattle, Wa, USA, AAPOS Annual Meeting, www.aapos.org
- April 28 - May 2, 2007, San Diego, Ca, USA, ASCRS/ASOA Symposium and Congress, www.ascrs.org
- May 6 - 10, 2007, Fort Lauderdale, Fl, USA, ARVO Annual Meeting 2007, www.arvo.org
- May 25-27, 2007, Rome, Italy, 17th Meeting of the EASD Eye Complications Study Group 2007, www.easdec.org, www.sciencepromotion.it/info@sciencepromotion.it
- May 26 - 29, 2007, Istanbul, Turkey, 8th European Neuro-ophthalmology Society Meeting (EUNOS) www.eunos2007.org
- June 15 - 16, 2007, Cologne, Germany, 20th Annual Congress of the German Retina Society, www.retinologie.de
- July 15 - 21, 2007, Singapore, World Glaucoma Congress 2007, www.globalaigs.org
- August 29 - 31, 2007, Växjö, Sweden, Annual Meeting of the Swedish Ophthalmological Society
Official language: Swedish, www.congrex.se/ogon.arsmote

Dagmar 50 projektet och Socialstyrelsens expertgrupp för ögonsjukdomar

En s.k. Dagmaröverenskommelse träffades varje år i slutet av 1900-talet mellan regeringen och Landstingsförbundet. Statens bidrag hade huvudsakligen betydelse som signal- och stimulansmedel gentemot sjukvårdshuvudmännen. Det kunde gälla stöd till kvalitetsregister, kapacitetsökningar i vården mm. Namnet har sin bakgrund i Dagmarreformen, som infördes av riksdagen på Dagmardagen den 27 september 1984. Den innebar att läkare i allmän tjänst, som ville utöva praktik på sin fritid och få ersättning från försäkringskassan, måste ha tillstånd från respektive landsting.

DAGMAR 50 var ett samarbetsprojekt mellan Landstingsförbundet, Socialstyrelsen, Socialdepartementet och Spri. Det syftade till att stödja sjukvårdshuvudmännens insatser, när det gällde att öka kapacitet och tillgänglighet i vården. Vid årsskiftet 1991/1992 avslutades samarbetsprojektet, och Socialstyrelsen fick i uppdrag att följa upp Dagmar 50 projektet. Projekten omfattade exempelvis ökad poliklinisering, samverkan ögon/öron, uppföljning av katarakteroperationer, datoriserad journalföring, nya screeningsystem för diabetiker m fl. I samband med detta tillsatte Socialstyrelsen egna expertgrupper för bl. a. ögonsjukvården.

ÖGONSPECIALITETEN genomgick under slutet av 1900-talet mycket snabba förändringar i och med introduktion av nya behandlingsmetoder, som berörde mycket stora patientgrupper. Det blev viktigt att ta fram en pålitlig informationskälla och ett stöd för verksamhetsansvariga ögonläkare genom att samla landstingsvis aggregerade jämförelsedata. Sveriges ögonläkarförening startade 1987 på initiativ av och i samarbete med Spri ett utvecklingsarbete med kontinuerlig verksamhetsuppföljning grundat på verksamhetsberättelser från ögonkliniker och ögonmottagningar. Många chefer i ögonsjukvården kunde genom studier av dessa fakta förbereda sig för tjänstemanna- och politikerkontakter lokalt och nationellt. Inte minst fick man inspiration till att utveckla sin egen klinik. Klas Göran Brege och William Thorburn ansvarade för utgivningen av Verksamhetsberättelser för ögonsjukvården under många år. När Socialstyrelsen i samband med Dagmar 50 projektet önskade tillsätta en expertgrupp för ögonsjukdomar var det naturligt att bl. a. dessa personer enga-

gerades. Sveriges ögonläkarförening såg positivt på gruppens tillblivelse.

EXPERTGRUPPEN INOM ögonspecialiteten kom att fungera mycket aktivt under en följd av år. Den tog initiativ till flera utredningar och projekt och kunde genom sina kontakter med såväl Socialstyrelsen som ögonsjukvården stödja angelägna långtidssatsningar på ett uthålligt sätt. Samtidigt fick myndigheten i sin tur tillgång till det bollplank för aktuella frågor, som man eftersträvat.

Från 1992 bestod gruppen av William Thorburn (ordförande), Klas Göran Brege, Berndt Ehinger, Bertil Linder och Mats Lundström. Gunnar Ladvall verkade under 1993 och 1994. År 1993 efterträddes Bertil Linder av Berit Calissendorff, som 1997 lämnade över till Charlotta Zetterström, vilken 1999 i sin tur följdes av Elisabet Agardh. År 1995 tog Albert Alm över efter Berndt Ehinger. Klas-Olav Skoog följde efter Klas Göran Brege under sista verksamhetsåret 2001.

År 1991 infördes en vårdgaranti för en del av patienterna med katarakt. Expertgruppen medverkade till att ett nationellt register över utförd kataraktkirurgi skapades med motiveringen att man borde följa effekterna av vårdgarantin. Ekonomiskt stöd säkrades. Ansvar för registret övergick år 1994 till Sveriges ögonläkarförening. Anslutningen blev genast stor, framgången varaktig och det är ingen överdrift att påstå att registret nu vida överträffar de ursprungliga ambitionerna att spegla effekterna av ett administrativt beslut. Expertgruppen fortsatte inriktningen mot kvalitetsfrågor genom att verka för ytterligare nationella kvalitetsregister, framtagande av kvalitetsindikatorer för ögonsjukvård, ge synpunkter på hanteringen av väntetider i vården mm. 1999 framfördes med kraft till Socialstyrelsen att en förnyad vårdgaranti innefattande ögonsjukvård inte rimligen kunde komma till stånd utan en påtaglig resursförstärkning för specialiteten.

Socialstyrelsen startade 1994 MARS (Medical Access & Result System), ett faktadatabasprojekt som syftade till att samla väsentlig information om sjukvården och olika medicinska specialiteter och sedan publicera materialet på CD-ROM. Expertgruppen medverkade till att MARS för ögonsjukvård kom ut 1997. Den innehöll dels generell

information och statistik rörande den svenska sjukvården, dels ett specifikt ögonsjukvårdsmaterial inklusive Verksamhetsöversikt för ögonsjukvården, State-of-the-Art- dokument (SotA) mm. MARS-databaserna lades sedermera över på myndighetens hemsida.

Expertgruppen och inte minst de engagerade författarna lade ned ett stort och framgångsrikt arbete på att få fram en rad State-of-the-Art-dokument (SotA-dokument), som skulle sammanfatta aktuell kunskap inom ögonsjukvårdens huvudsakliga sjukdomsgrupper. År 2001 var närmare 30 dokument publicerade eller nästan färdiga. Dokumenten gavs till en början ut på en CD-skiva inom ramen för Socialstyrelsens ovan nämnda MARS-projekt men lades sedan ut på Socialstyrelsens hemsida. Myndighetens mätningar visade att ögonsjukvårdens SotA dokument var mycket frekvent lästa i jämförelse med de flesta andra specialiteters material. De var mycket uppskattade inom ögonsjukvården, inte minst bland läkare under specialistutbildning, och inom primärvården. Ett bevis på dokumentens ställning var att Sveriges ögonläkarförening i samband med att den övertog publiceringsansvaret 2002 erhöll ett stort ekonomiskt publiceringsstöd från samtliga ögonkliniker och större mottagningar i Sverige.

EXPERTGRUPPEN fungerade som Socialstyrelsens rådgivande experter i en rad frågor såsom ny optikerinstruktion, excimerlaserbehandling, akut omhändertagande, uppföljningsmetoder inom ögonsjukvården, köer och vårdgarantier, ny transplantationslag, råd vid besvarandet av enskilda patienters eller ögonläkares frågor - för att bara ge några exempel. I motsvarande grad fick ögonsjukvården via expertgruppen ytterligare en kommunikationsväg in i myndigheten.

Expertgruppen sista verksamhetsår var 2001 eftersom Socialstyrelsen pga besparingskrav måste koncentrera sin verksamhet. Klas-Olav Skoog fortsatte som Socialstyrelsens kontaktperson för ögonsjukvården (vetenskapligt råd HS). SotA-dokumentet övertogs av Sveriges ögonläkarförening.

Klas-Olav Skoog

Utlysning av stipendium

Pfizers Glaukomstipendium

Pfizers Glaukomstipendium är öppet att söka för anställda vid privat eller offentlig verksamhet inom glaukomområdet. Stipendiet syftar till att premiera utförda utvecklingsprojekt som möjliggjort effektivisering av glaukomdiagnostisering av nyupptäckta patienter och/eller verkat för att säkra patientens kvalitativa omhändertagande. Stipendiet utbetalas i form av ett resestipendium och kan tillfalla en eller flera sökande.

Årets stipendiebelopp är SEK 100 000:-

- Ansökningar ska vara stipendiekommittén tillhanda senast 1 november 2006 och insändas under adress: Pfizer AB, Att: Christian Feinberg, 191 90 Sollentuna
- Information om ansökningsförfarandet lämnas av Christian Feinberg på telefon 08 - 550 52 484 eller via e-mail christian.feinberg@pfizer.com
- Ansökan sker på särskild blankett tillsammans med CV från projektansvarig, intyg från huvudman och projektbeskrivning. Ladda ned ansökan och stadgar från [HYPERLINK www.pfizer.se/stipendier](http://www.pfizer.se/stipendier)
- Projektbeskrivningen ska vara uppbyggd kring rubrikerna:
Bakgrund, syfte, metod, målsättning och resultat samt på vilket sätt projektet påverkat arbetssituationen för såväl medarbetare som patienter.
- Kompletta ansökan skall insändas till stipendiekommitténs sekreterare (se adress ovan).

Stipendiekommittén består av:

Ordförande: Professor Bertil Lindblom, Ögonkliniken SU/Möln dal,
Hans Eriksson, Länssjukhuset Ryhov
Anita Holmberg, Ludvika
Britt-Marie Heljedal, Svenska Glaukomförbundet
Anna-Karin Stridsman, Piteå-Älvdalens sjukhus
Britt-Marie Palmquist, Stockholm
Medicinsk representant, Pfizer - Vakant
Christian Feinberg, Pfizer

Stipendiaten/erna som erhållit stipendiet kommer att meddelas skriftligen

Välkommen med din ansökan!

Ögonläkemedel från Santen

GLAUKOM

Timosan[®] (timolol)

Optimol[®] (timolol)

Fotil/Fotil Forte[®] (timolol/pilokarpin)

ALLERGI

Lecrolyn[®] (natriumkromoglikat)

TORRA ÖGON

Artelac[®] (hypromellos)

Oftagel[®] (karbomer)

Ocutears[®] (hyaluronsyra)

INFEKTION

Oftaquix[™] (levofloxacin)

- a clear vision for life

Santen

SantenPharma AB • Solna Torg 3 • 171 45 SOLNA
www.santen.se • Tel 08-444 75 60 • Fax 08-444 75 61

Droppen med X-tra effekt

Nya data vid kvällsdosering!

- ◆ Xalcom® doserat på kvällen ger lika effektiv IOP-sänkning som Xalatan® i kombination med timolol 0,5%, 2 gånger om dagen.
- ◆ Xalcom sänkte dygnsmedel-IOP med 34% från baseline.

Xalcom[®]
latanoprost/timolol

X-tra IOP-sänkning

Ögondroppar lösning, latanoprost 50 mikrogram och timolol 5 mg/ml. **INDIKATION:** För sänkning av det intraokulära trycket (IOP) hos patienter med öppenvinkelglaukom och okulär hypertension, vilka inte svarar tillräckligt på topikala betablockerare. **DOSERING:** En droppe dagligen i det sjuka ögat. **REFERENSER:** Diestelhorst et al A 12-Week, Randomized, Double-Masked, Multicenter Study of the Fixed Combination of Latanoprost and Timolol in the Evening versus the Individual Components. Ophthalmology 2006;113:70-76 Se www.fass.se för vidare information.

